

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19210①

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

(Subject : Poetics and Dramaturgy-II)

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

1. काव्यप्रकाशमनुसृत्य काव्यप्रयोजनानि प्रतिपादयत ।
2. अभिधाशक्तिं यथाग्रन्थं वर्णयत ।
3. विश्वनाथोक्तदिशा रसस्वरूपं वर्णयत ।
4. विभावादीनां रसोद्बोधे कारणत्वं प्रतिपादयत ।
5. ध्वन्यभाववादिनां मतं विमृशत ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three.

8×3=24

6. अभिहितान्वयवादं निरूपयत ।
7. मम्मटमनुसृत्य काव्यहेतुं प्रतिपादयत ।
8. साधारणीकरणं विश्वमाथोक्तदिशा वर्णयत ।
9. विभावादीनां रसास्वादे एकं प्रतिभासं निरूपयत ।
10. अतिव्याप्तेरथाव्याप्तेर्न चासौ लक्ष्यते तथा—व्याख्यात ।

SECTION-C

Answer any two.

5×2=10

11. उत्तमकाव्यस्य लक्षणम् उदाहरणं च वर्णयत ।
12. रूढिमूलां लक्षणां उदाहरणेन प्रतिपादयत ।
13. विदूषकस्य लक्षणं लिखत ।
14. केचिद् वाचां स्थितमविषये—व्याख्यात ।

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19211 (2)

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

**(Subject : History of Vedic, Epic and Classical
Sanskrit Literature)**

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

1. वेदानां वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
2. ब्राह्मणसाहित्यमालोचयत ।
3. महाभारतस्य महत्वं प्रतिपादयत ।
4. नाटकस्य उद्भवं विकाशं च वर्णयत ।
5. श्रीजयदेवस्य कालं निरूप्य तस्य कृतिम् आलोचयत ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three. 8×3=24

6. वेदाङ्गानां परिचयं दत्त ।
7. सामवेदस्य महत्त्वं विवेचयत ।
8. कालिदासस्य रचनाशीलीं वर्णयत ।
9. संस्कृतनाटके भवभूतेः वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
10. विश्वनाथकविराजस्य कृतिम् आलोचयत ।

SECTION-C

Answer any two. 5×2=10

द्वयोःसंक्षेपेण टिप्पणीं लिखत :

11. मुरारिमिश्रः
12. यजुर्वेदः
13. श्रीदेवीभागवतम्
14. अश्वघोषः

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19212(3)

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

(Subject : Vedic Literature (Veda)- Samhita Text)

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

1. "पुरुखा-उर्वशी" इति संवादसूक्तस्य आशयं विवृणुत ।
2. शतरूद्रियमन्त्राणां वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
3. पृथिवीसूक्ते प्रतिपादितं तत्त्वं विशदयत ।
4. श्रीसूक्तस्य सारमाकलयन ।
5. ज्ञानसूक्तस्य आधारेण ज्ञानस्य तत्त्वं विवृणुत ।

(5) [Turn Over]

SECTION-B

Answer any three.

8×3=24

त्रयाणाम् व्याख्यां कुरुत :

6. “सूर्यो देवीमुषसं रोचमानां मर्यो न योषमभ्येति पश्चात्”—
व्याख्यात ।
7. “पुराणी देवियुवतिः पुरंधिरनुव्रतं चरसि विश्ववारे”—व्याख्यात ।
8. प्रार्थनामन्त्रस्य भावार्थं विशदयत ।
9. “सपत्नक्षयणो वृषाभिराष्ट्रो विषासहिः ।
यथाहमेषां बीराणां विराजानि जनस्य च ॥”—व्याख्यात ।
10. “जिह्वाया अग्रे मधु मे जिह्वामूले मधूलकम् ।
ममेदह क्रतावसो मम चित्तमुपायसि ॥”—व्याख्यात ।

SECTION-C

Answer any two.

5×2=10

द्वयोः संक्षिप्त टिप्पणीं लिखत :

11. हिरण्यगर्भसूक्तम् ।
12. सर्वमेघः ।
13. कालस्वरूपम् ।
14. खिलसूक्तम् ।

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19212 (3)

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

(Subject : Vedic Literature (Veda)- Samhita Text)

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

1. "पुरुखा-उर्वशी" इति संवादसूक्तस्य आशयं विवृणुत ।
2. शतरूद्रियमन्त्राणां वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
3. पृथिवीसूक्ते प्रतिपादितं तत्त्वं विशदयत ।
4. श्रीसूक्तस्य सारमाकलयत ।
5. ज्ञानसूक्तस्य आधारेण ज्ञानस्य तत्त्वं विवृणुत ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three.

8×3=24

त्रयाणाम् व्याख्यां कुरुत :

6. “सूर्यो देवीमुषसं रोचमानां मर्यो न योषमभ्येति पश्चात्”—
व्याख्यात ।
7. “पुराणी देवियुवतिः पुरंधिरनुव्रतं चरंसि विश्ववारे”—व्याख्यात ।
8. प्रार्थनामन्त्रस्य भावार्थं विशदयत ।
9. “सपत्नक्षयणो वृषाभिराष्ट्रो विषासहिः ।
यथाहमेषां वीराणां विराजानि जनस्य च ॥”—व्याख्यात ।
10. “जिह्वाया अग्रे मधु मे जिह्वामूले मधूलकम् ।
ममेदह क्रतावसो मम चित्तमुपायसि ॥”—व्याख्यात ।

SECTION-C

Answer any two.

5×2=10

द्वयोः संक्षिप्त टिप्पणीं लिखत :

11. हिरण्यगर्भसूक्तम् ।
12. सर्वमेघः ।
13. कालस्वरूपम् ।
14. खिलसूक्तम् ।

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19213 (4)

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

**(Subject : Vedic Literature (Veda)- Brahmana,
Aranyakaand Upanisad texts)**

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

त्रयाणाम उत्तर लिखत :

1. शतपथब्राह्मणे वर्णितं वेदिप्रतिपादकम् आख्यानं विवृणुत ।
2. प्रमुखोपनिषदां परिचयं दत्त ।
3. वाङ्मनसोः संवादे प्रतिपादितं मिथः सम्बन्धं निरूपयत ।
4. पञ्चमहायज्ञान् विशदयत ।
5. बृहदारण्यकोपनिषदि प्रतिपादितम् आत्मतत्त्वं विमृशत ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three.

8×3=24

त्रयाणाम् उत्तरं दत्त :

6. ऐतरेयारण्यके प्रतिपादितां पुरुषविभूतिं वर्णयत ।
7. पिण्डपितृयज्ञस्य विधिं निरूपयत ।
8. आरण्यकसाहित्यस्य विवरणं दत्त ।
9. प्रश्नोपनिषदः प्रथमे प्रश्ने प्रतिपादितं तत्त्वं विशदयत ।
10. नैत्तिरीयोपनिषदः शिक्षावल्याः विषयान् वर्णयत ।

SECTION-C

Answer any two.

5×2=10

द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं दत्त :

11. पञ्च पदानां अर्थं लिखत ।
जिहीडिरे, अनुवर्त्मा, विभूतिः, कूल्या, नाराशंसीः
12. पुरुषस्वरूपं संक्षेपेण वर्णयत ।
13. शतपथब्राह्मणमधिकृत्य संक्षिप्तटिप्पणीं लिखत ।
14. “अत्रेन वाव सर्वे प्राणा महीयन्ते”—इति व्याख्यात ।

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19214 (5)

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

[Subject : Classical Literature (Sahitya) Prose & Poetry]

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

1. वासवदत्तायां सुबन्धोः काव्यशैलीं सोदाहरणं विमृशत ।
2. काव्यदृष्ट्या वासवदत्तायाः महत्त्वं प्रतिपादयत ।
3. गीतगोविन्दमाश्रित्य श्रीकृष्णस्य दक्षिणनायकत्वं प्रतिपादयत ।
4. अमरुशतकस्य काव्यशैलीं सोदाहरणम् उपस्थापयत ।
5. 'कृष्टि'रिति काव्यखण्डं समीक्षध्वम् ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three. 8×3=24

6. कन्दर्पकेतुं प्रति मकरन्दस्य उपदेशवाक्यानि संकलयत ।
7. निम्नलिखितस्य गद्यभागस्य व्याख्यां कुरुत :
“पार्वतीव सुकुमारा चन्द्रलेखालङ्कृता च वनराजिरिव नवमालिकोद्भासिता सचित्रका च, अप्सरसंहतिरिव संहतसुकेशी समञ्जुषोषा च सवीन्तपुष्पधानभूता...नाम ।”
8. अधोलिखितस्य काव्यभागस्य व्याख्यां कुरुत :
गणयति गुणग्रामं भ्रामं भ्रमादपि नेहते
वहति च परितोषं दोषं विमुञ्चति दूरतः ।
युवतिषु वलचूष्ण कृष्णे विहारिणि मां विना
पुनरपि मनो वामं कामं करोति करोमि किम् ॥
9. अधोलिखितस्य पद्यभागस्य व्याख्यां कुरुत :
लिखन्नास्ते भूमिं बहिरवनतः प्राणदयितो
निराहाराः सख्यः सततरुदितोच्छूननयना ।
परित्यक्तं सर्वं हसितपठितं पञ्जरशुकै
स्तवावस्था चेयं विसृज कठिने मानमधुना ॥
10. अधोलिखितस्य पद्यखण्डस्य सप्रसङ्ग व्याख्यां कुरुत :
विस्मरणं स्मरणं च
कोमलस्य या कथा
संस्मरते विस्मरते
अनुरणनं क्वणनिक्वणं
रणं गुञ्जति केवलम् ।

SECTION-C

Answer any two. 5×2=10

11. कोऽयं चिन्तामणिः ? तस्य रूपगुणादिकं वर्णयत ।
12. भगवतः हरेः दशावताराणां नामनि लिखत ।
13. संक्षेपेण राधायाः परिचयं रूपगुणादिकं च वर्णयत ।
14. पाठ्यक्रमे अन्तर्भुक्तानां पञ्चानामाधुनिक-संस्कृत-कवीनां संक्षिप्तपरिचयं लिखत ।

DDCE-3rd CBCS-M.A. (Sanskrit)-19215 (6)

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

[Subject : Classical Literature (Sahitya) Prosody & Poetics]

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three**. $12 \times 3 = 36$

1. अधोलिखितेषु त्रयाणां छन्दसां लक्षणोदाहरणश्च लिखत :
 $4 \times 3 = 12$

इन्द्रवज्रा, पृथ्वी, शार्दूलविक्रीडितम्, स्रग्धरा, मालिनी।

2. रसनिष्पत्तिविषये भट्टलोल्लटस्य मतम् उपस्थापयत ।
3. अभिव्यक्तिवादं स्पष्टीकुरुत ।
4. असंलक्षक्रमध्वनेः स्वरूपं विमृशत ।
5. कुन्तकमतेन काव्यस्वरूपम् आलोचयत ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three.

8×3=24

6. निम्नोक्तेषु उदाहरणेषु द्वयोः छन्दोनिरूपणपूर्वकं लक्षणानि प्रदर्शयत :

4×2=8

(क) सदारत्नजज्ञातिभृत्यो विहाय स्वमेतद्दं जीवनं लिप्समानः।

मया क्लेशितः कालियेत्थं कुरू! त्वं भूजङ्गप्रयातं द्रुतंसागरया॥

(ख) अभुक्तायां यस्यां क्षणमपि न यातं नृपशते

भुवस्तस्या लाभे क इव बहुमानः क्षितिभुजाम्।

तदशंस्याप्यंशे तदवयवलेशोपि पतयो

विषादे कर्तव्ये विदधति जडाः प्रत्युत मुदम् ॥

(ग) ये वर्धन्ते धनपतिपुरः प्रार्थनादुःखभाजो

ये चाल्पत्वं दधति विषयाक्षेपपर्यस्त बुद्धेः।

तेषामन्तःस्फुरितहसितं वासराणां स्मरेय

ध्यानच्छेदे शिखरिकुहंट्यावश्यानिषणः ॥

7. रसनिष्पत्तिमाधारीकृत्य भट्टनायकस्य मतानि प्रतिपादत।

8. रसनिष्पत्तौ अनुमितिवादस्य तात्पर्यमालोचयत।

9. “न क्वचिदष्टमित्यलौकिकत्वसिद्धेर्भूषणमेतन्न दुषणम्”—इत्युक्तेः आशयं स्पष्टीकुरुत।

10. कुन्तकमतेन सुकुमारमार्गस्य स्वरूपं वर्णयत।

SECTION-C

Answer any two.

5×2=10

11. छन्दशास्त्रे गुरुलघुवर्णप्रयोग-वैशिष्ट्यं विश्लेषयत।

12. शृङ्गाररसभेदाः के ?

13. स्थायिभावानां नामानि लिखत।

14. वक्रोक्तिसम्प्रदायप्रवर्तकस्य परिचयं लिखत।

2016

Full Marks : 70

Time : As in the programme

*Answer questions according to General Instruction
of each Section.*

[Subject : Different Schools of *Kavyashastra*]

GENERAL INSTRUCTION

Answer any **three** questions from Section-A ($12 \times 3 = 36$),
Word Limit-700-1000

Answer any **three** questions from Section-B ($8 \times 3 = 24$),
Word Limit-500

Answer any **two** questions from Section-C ($5 \times 2 = 10$),
Word Limit-300

(One has to pass both in Term End & Assignments Exam)

SECTION-A

Answer any **three.** $12 \times 3 = 36$

1. रीतिसम्प्रदायस्य इतिहासं लिखत ।
2. अभिधावादिनां मतानि विमृशत ।
3. भट्टनायकस्य मतवादस्य समीक्षणं कुरुत ।
4. वक्रोक्तेः भेदान् वर्णयत ।
5. काव्यशास्त्रं कथं शास्त्रम् ? प्रतिपादयत ।

[Turn Over]

SECTION-B

Answer any three.

8×3=24

6. काव्यमुणान् वर्णयत ।
7. रसाभिव्यक्तेः स्वरूपं मम्मटदिशा वर्णयत ।
8. श्रीशङ्कुकस्य रसानुमितिवादं विमृशत ।
9. भरतस्य कालं वैशिष्ट्यं च प्रतिपादयत ।
10. विश्वनाथदिशा काव्यस्वरूपं परिस्कुरुत ।

SECTION-C

Answer any two.

5×2=10

सक्षेपेण द्वयोः टिप्पणीं दत्त :

11. एको रसः करुण एव ।
12. सरस्वत्यास्तत्त्वं कविसहृदयाख्यं विजयते ।
13. करोति कीर्तिं प्रीतिं च साधुकाव्यनिषेवणम् ।
14. शृङ्गारीचेत् कविः काव्ये जातं रसमयं जगत् ।